Inspreektekst naar aanleiding van de behandeling van de participatieverordening in de raadsadviescommissie van de gemeente Roerdalen van 5 oktober 2026

Geachte voorzitter, leden van deze raadsadviescommissie,

Introductie
Mijn naam is Harrie Gootzen. Ik sta hier als vrijwilliger, actief in onder andere het Burgerplatform ApolloVitaal, de Samenwerkende Dorpsbladen in onze gemeente en op een aantal andere fronten waaraan actieve bewoners in hun gemeenschap vol overtuiging en enthousiasme hun bijdrage leveren. Een daarvan staat vandaag op uw agenda: de Participatieverordening. Ultrakort samengevat: de spelregels waarmee gemeente en gemeenschappen elkaar helpen om via Samen Doen tot Klein Geluk voor ons allen te komen.

Het is voor ons belangrijk dat u van ons hoort dat achter deze verordening diepere lagen zitten dan louter taaie of saaie regelgeving. Tegelijkertijd raakt dit thema ook onze kwetsbaarder wordende democratie. Daarom geven we u een kijkje in de materie vanuit de blik die voor ons als betrokken inwoners van belang is.

Inwoners veel meer actief betrekken is een steeds breder gedragen koers
De Rijksoverheid heeft het belang van de Participatieverordening wettelijk verankerd in de *Wet versterking participatie op decentraal niveau*. Uitgangspunt is dat inwoners veel meer betrokken worden bij alle fasen van het beleidsproces. De invoering vraagt wel iets van gemeenten en inwoners. De verordening moet passen bij de cultuur en werkwijze van de gemeente en het belang en de behoeften van sterke gemeenschappen. Zowel binnen de gemeentelijke organisatie (college, raad en ambtenaren) als met de inwoners en maatschappelijke partijen zal hierover het gesprek structureel moeten plaatsvinden.

Ook de VNG heeft in haar recente congres de *Resolutie maatschappelijke initiatieven en gemeenten, met de naam 'we doen het samen'* met een overweldigende meerderheid aangenomen. Daarmee uiten gemeentebestuurders van vrijwel alle gemeenten dat maatschappelijke initiatieven *een plek aan tafel* verdienen, dat *belemmeringen* moeten worden weggenomen en dat *duurzamere* financiering nodig is.

Ook uw Raadsakkoord *Samen aan het Roer 2026-2030* ademt de overtuiging dat het van grote waarde is, om meer samen te werken met inwoners en gemeenschappen. Daarmee werkt u tegelijkertijd aan wederzijds vertrouwen en zet u de koers naar partnerschap (Samen Doen) vastberaden voort.

Parlementaire naast participatieve democratie
Naast uw 'parlementaire', d.w.z. de volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende functie, werd de afgelopen jaren ook de participatieve tak van onze lokale democratie geleidelijk zichtbaar. Daarin dragen een toenemend aantal inwoners actief bij aan maatschappelijke voorzieningen en activiteiten in onze gemeente.

Dan hebben we het over verenigingen en stichtingen die de verantwoordelijkheid nemen om zich niet alleen te richten op activiteiten, zoals ontmoeting, cultuur, sport en bewegen, maar ook voor het beheer en onderhoud van de locaties die daarvoor nodig zijn. Denk o.a. aan ons streekmuseum, onze sport- en muziekverenigingen, jeugd- en jongerenhuizen, maar ook aan

ons binnen- en de buitenbaden, openbare speelplekken in onze dorpen en het prachtige initiatief van het multifunctionele Dorpspark in Berg.

In Montfort is de stichting Samenspel zelfs al zo ver, dat het dorp het beheer en onderhoud van alle openbare speel-en ontmoetingsplekken in het dorp al enkele jaren op zich neemt, in nauwe samenwerking met het team Openbare Ruimte. Daarnaast biedt de stichting een breed scala van activiteiten aan, die ontmoeting en beweging buitenshuis voor jong en oud stimuleren.

Vrijwilligers met veel kwaliteit
Dat vrijwilligers lang geen 'amateurs' meer zijn, die alleen kunnen gedijen als ze door 'professionals' worden aangestuurd, maar juist vaardige maatschappelijke ondernemers zijn, is inmiddels duidelijk. Dit blijkt o.a. uit de gedurende tientallen jaren opgebouwde kennis en ervaring in onze gemeenschappen en uit de provinciale en landelijke aandacht die vrijwilligers op zichzelf, onze dorpen en onze gemeente hebben gevestigd. Denk aan de Kern met Pit nominaties. En natuurlijk uit het grote, langjarige draagvlak en de ondersteuning in onze gemeenschappen.

Met deze invulling van Samen Doen hebben gemeente en gemeenschappen in Roerdalen de afgelopen jaren veelvuldig bewezen ver vóór de totstandkoming van de *Wet versterking participatie op decentraal niveau* al op de goede koers te zitten. Dat is echt een hele grote pluim waard.

Samen Doen groeit door naar Samen aan het Roer
In dit internationale jaar van de vrijwilliger maken wij graag gebruik van de mogelijkheid om in te spreken en u te vertellen over de bijdrage, die betrokken inwoners het afgelopen jaar hebben geleverd aan de totstandkoming van de voorliggende stukken. Dat gebeurde overigens in eendrachtige samenwerking met een divers scala aan betrokken medewerkers in dit Huis van onze Democratie. Want Samen Doen heeft het afgelopen jaar weer een vólgende stap vooruitgezet, die in veel gemeenten nog niet mogelijk was.

Aanloop
Want begin vorig jaar (2025) vond een eerste verkenning buiten het gemeentehuis plaats, om te komen tot een 'Handleiding Participatie Roerdalen'. Dit op uitnodiging van Burgerplatform ApolloVitaal. Met een nog bescheiden aantal betrokkenen in onze gemeente en daarbij enkele specialisten uit ons gemeentehuis en van het LSA-bewoners, het Landelijk Samenwerkingsverband Actieve bewoners, werden de eerste stappen gezet.

Het begon met een inventarisatie van wat er al was aan goede voorbeelden, binnen en ook buiten Roerdalen en kijkend naar de kaders die het Rijk ons meegaf. Daarna volgde de uitnodiging aan inwoners om mee aan te sluiten en stapsgewijs toe te werken naar de contouren van wat er nodig en mogelijk was om te komen tot een ook door actieve bewoners gedragen participatieverordening. De eerste werkbijeenkomst vond plaats op 1 mei 2025.

Afgelopen donderdag vond onze evaluatie van dit participatietraject plaats. En die werd unaniem als zeer positief en wat ons betreft voor een vervolg vatbaar beoordeeld. De strekking van dit betoog, wordt overigens ondersteund door de inwoners in de werkgroep.

Het was een genoegen om als betrokken inwoners actief mee te doen vanaf het voortraject, om te komen tot de Participatie- (en in Roerdalense termen de SamenDoen-) verordening. We zijn blij dat we samen mochten optrekken met zoveel medewerkers in dit huis (er zijn er dus meer dan 2 dorpscontactpersonen) en dat ook ónze kennis- en ervaringsbron, naast de VNG: het Landelijk Samenwerkingsverband van Actieve bewoners (LSA-bewoners), dat ons onbezoldigd wilde begeleiden in dit traject.

We zijn er beretrots op dat we, volgens ons, een prestatie van formaat hebben geleverd. En dat zónder gebruikmaking van dure externe professionals.

Voor ons is het raadsvoorstel alleen een succes omdat het tot stand kwam precies volgens de bedoeling van de *Wet versterking participatie op decentraal niveau*. Ons advies aan u is dan ook om dit raadsvoorstel, met daarbij de heldere bijlagen, te omarmen. En onze complimenten door te geven aan onze bondgenoten, de medewerkers in dit huis .

Als de burgemeester er namens de gemeenteraad op 29 oktober een klap op geeft, is dit voor ons niet als slotakkoord, maar als startsein voor de volgende fase. Daarin zullen we ervaren of we samen -gemeente en gemeenschap- in staat zijn, om aan de hand van deze spelregels de verdere bedoeling van participatie in de praktijk om te zetten.

Ons aanbod en …
Omdat we het belangrijk vinden dat we de ervaringen en kennis die we de komende jaren opdoen ook benutten, met als doel om niet alleen de spelregels, maar ook ons partnerschap goed bij de tijd te houden, hebben we aangeboden om de ingezette beweging regelmatig te evalueren. Dat is hard nodig gelet op de voortdurende en steeds snellere veranderingen in onze samenleving.

… verzoek en …
Gelet op de bijzondere ervaring bij het Samen Doen van gemeente en gemeenschap, gunnen wij ook u als onze volksvertegenwoordigers eenzelfde succesbeleving. We nodigen u dan ook uit om bij ons vervolgtraject regelmatig aan te schuiven (en doet hoeft echt niet met z'n allen ;) en mee te leren. Natuurlijk kan dat ook zonder aanschuiven, maar door net zo regelmatig ook ons als betrokken inwoners te raadplegen over de voortgang van het Samen en Doen.

… onze dank
Voor uw aandacht voor ons betoog.

Maandag 5 oktober 2026,

Namens de werkgroep inwoners van de Samen Doen-Verordening en

Stichting Burgerplatform ApolloVitaal
Trefpunt Apollo | Apollolaan 2 | 6074 EH Melick

Harrie Gootzen | secretaris | tel . 06 11 73 88 40
John Kennedylaan 7 - 6077 BD Sint Odiliënberg